הלכות חול המועד

ילקוט יוסף

מתוך ילקוט יוסף, מאת הרב יצחק יוסף.
הטקסט נלקח מאתר «ילקוט יוסף חינם – האתר להפצת יהדות» (yalkut.info).
זכויות היוצרים על הטקסט שמורות לבעליהן. הקובץ נועד ללימוד בלבד ואינו למכירה.
geulaquiz.com

סימן תקל – מדיני חול המועד

א ימים שבין הראשון והשביעי של פסח, וימים שבין הראשון של חג הסוכות לשמיני עצרת נקראים חול המועד, ובתורה נקראו בשם מקראי קודש. וכן אנו מזכירים אותם בתפלת המוספין. וכולן אסורים בעשיית מלאכה. וכן ראוי לכבד את ימי חול המועד בכסות נקיה, ומצות עשה מן התורה לשמוח בחול המועד, באכילת בשר [בהמה] ושתיית יין, ולשמח הנשים בבגדי צבעונין ותכשיטין. וכן יש לכבדן במאכל ובמשתה. ולכתחלה טוב לאכול פת בסעודת הלילה ובסעודת היום של חול המועד. [ילקוט יוסף על מועדים עמוד תקב].

ב מצוה להרבות בהם בלימוד התורה, כי פקודי ה׳ ישרים משמחי לב. ואסורים הם בעשיית מלאכה, כדי שלא יהיו כשאר ימי החול שאין בהן קדושה כלל. [חזון עובדיה על הלכות יום טוב].

ג יש אומרים שאיסור עשיית מלאכה בחול המועד הוא מן התורה. ויש אומרים דאיסורו מדרבנן, ויש שמטילים פשרה בין הסברות הנ״ל, שעיקר איסור מלאכה בחול המועד מדאורייתא, כשאין המלאכה לצורך המועד ואינו דבר האבד, וכשהיא לצורך המועד מותרת מן התורה אפילו על ידי אומן, ובדבר האבד מותר אפילו על ידי טירחא יתירה, וחכמים אסרו קצת במלאכות אלו כמו שיתבאר להלן. ולענין הלכה הואיל ורבו הפוסקים שסוברים בהדיא שמלאכת חול המועד איסורה רק מדברי סופרים, וכן דעת מרן השלחן ערוך, יש לסמוך עליהם להקל בדרבנן במקום מחלוקת פוסקים וכדומה. וככל ספיקא דרבנן דהוי לקולא. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקד].

ד ודע שאיסור תחומין אפילו די״ב מיל אינו נוהג בחול המועד כלל. [כדאיתא במ״ק (יב.) ובארחות חיים (הל׳ חוה״מ אות ד. דף צא ע״א)]. וכן איסור הוצאה מרשות לרשות אינו נוהג בחול המועד (המאירי מו״ק יח: ד״ה אין כותבין).

ה אין איסור שביתת בהמתו נוהג בחול המועד, וכן אין נוהג איסור מחמר בחול המועד. [הנה המשנה ברורה בביאור הלכה (סי׳ תקלו) בד״ה ומותר לרכוב, כתב לפלפל אם יש דין מחמר ושביתת בהמתו בחול המועד, והתיר מכח ספק ספיקא. ע״ש. ובאמת שהדבר מפורש בארחות חיים (הל׳ יו״ט אות ה, דף פד ע״ג) ששביתת בהמתו ומחמר בחוה״מ ודאי דשרי. וכ״ה בכל בו (סי׳ נח), והובא בב״י (סי׳ תצה). וכן מצאתי בספר המכתם (סוף מו״ק, בתשובה עמ׳ שמט) שכתב, שלא מצאנו איסור שביתת בהמה בחוה״מ. ע״ש. וכן עיקר להתיר].

ו איתא בירושלמי (פ״ב דמועד קטן ה״ג), אמר ר׳ אבא בר ממל, אילו היה לי מי שימנה עמי הייתי מתיר לעשות מלאכה בחול המועד, כי כלום אסרו לעשות מלאכה בחול המועד אלא כדי שיהיו אוכלים ושותים ״ועוסקים בתורה״, והם אוכלים ושותים ופוחזים. ע״כ. [ולהסוברים שמלאכת חול המועד מן התורה, כוונתו להתיר מקח וממכר וכיו״ב שהם רק מדרבנן]. ומכאן נראה שיש איסור גדול בשחוק וקלות ראש בחול המועד יותר מעשיית מלאכה בו, שכל כוונת התורה בנתינת המועדות להדבק בה׳ בתורתו ובמצותיו. [ילקוט יוסף מועדים עמ׳ תקה].

סימן תקלא,ב – דיני גילוח ונטילת צפרנים בחול המועד

א מצוה להסתפר ולהתגלח בערב יום טוב לכבוד החג, כדי שלא יכנס לרגל כשהוא מנוול בשערות. ואין מגלחים בחול המועד, אחד ראשו ואחד כל שיער שבו, אפילו אם נאנס ולא גילח בערב יום טוב. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקטז].

ב נטילת השפם מותרת אף על פי שאינו מעכב האכילה. [ש״ע].

ג אפילו אם גילח את הזקן [ע״י מכונה או סם] מערב יום טוב, אסור להתגלח שוב בחול המועד, ואפילו דרכו להתגלח כל יומיים או שלשה ימים, ויש מי שמתיר למי שהתגלח מערב יום טוב להתגלח בחול המועד על ידי פועל עני שאין לו מה לאכול, וחלקו עליו רוב האחרונים והסכימו לאסור. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקטז].

ד היוצא מבית האסורים בחול המועד, מותר לו להסתפר ולהתגלח, אפילו היה חבוש ביד ישראל שהתירו לו לגלח בערב יום טוב. וכן הבא ממדינת הים, שלא היה ביישוב לפני החג. ולאו דוקא ממדינת הים הרחוקה, אלא כל שבא מחוץ לעיר נקרא מדינת הים לענין זה. ואפילו הגיע לעיר בערב יום טוב, אלא שלא היה לו שהות להסתפר. וכל אלו יסתפרו בצינעא ולא בפרהסיא, ומותרים להסתפר על ידי ישראל, ואין צריך לחזר אחר גוי. [ילקוט יוסף מועדים עמוד תקיז. חזון עובדיה על הלכות יום טוב עמוד קצב].

ה אבל על אביו או על אמו ששלמו שלשים יום של אבלו בתוך ימי חול המועד, וגערו בו, מותר לו להסתפר בחול המועד, בין חול המועד של פסח, בין חול המועד של סוכות. [שם].

ו מותר להתרחץ ולהסתרק ולחפוף ראשו בחול המועד, ואין לחשוש להשרת נימין. [שם].

ז קטן מותר לו להתגלח בחול המועד. ויש אומרים שכל זה אם יש לו שער הרבה ומצטער. ויש אומרים דבכל גווני שרי, כיון דלאו בר מצוות הוא. [ש״ע סימן תקלא סעיף ו. כה״ח ס״ק כה].

ח חולה שנתרפא בחול המועד, ולא נסתפר קודם החג מפני חוליו, וכובד השיער גורם לו נזק מותר לו להסתפר בחול המועד, כיון שאינו עושה אלא משום רפואה. [ילקו״י מועדים עמ׳ תקכ].

ט אם חל מילה בזמנה בחול המועד, אין לאבי הבן או המוהל או הסנדק לגלח בחול המועד.

י מותר לגזוז צפורניו בחול המועד אפילו במספריים, ומנהג בני אשכנז להחמיר בזה. [ש״ע].

רפואה בחול המועד

א אף על פי שאסור לשחוק סממנים לצורך חולה שאין בו סכנה בשבת ויום טוב, בחול המועד התירו לעשות כל מלאכה לצורך רפואה אפילו לחולה שאין בו סכנה. ואין צריך לומר שמותר לשתות סמי רפואה נגד מיחושים, ואפילו אינו חולה ממש אלא מתחזק והולך כבריא. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקיט. חזון עובדיה על הלכות יום טוב עמוד רב].

סימן תקלג – מלאכות המותרות בחול המועד

א דבר האבד שאם לא יעשהו בחול המועד יבוא לידי הפסד, מותר לעשותו בחול המועד בלי שינוי [ובלבד שלא יהיה בעשייתו טרחה יתירה]. ואפילו בהפסד מועט יש להקל, ואפילו אם הדבר אצלו בספק אם יבא לידי הפסד, או שמא לא יבוא לידי הפסד, מותר לעשותו בחול המועד. ואם הסחורה שוה עתה הרבה, ואחר המועד תוזל, נחשב כהפסד מן הקרן ומותר למוכרה בחול המועד. [ע׳ חזון איש סי׳ קלה (מו״ק י:) בד״ה ובדבר האבד]. ואפילו אם הדבר אצלו בספק אם הסחורה תוזל או לא, מותר לעשותו בחול המועד. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקו. חזון עובדיה על הלכות יום טוב עמוד קעג].

ב להרכיב גז במחובר בחול המועד נראה שמותר, ואפילו מעשה אומן במקום צורך אוכל נפש, יש להתיר. ואין להחמיר בזה. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקכו].

סימן תקלד – כיבוס בחול המועד

א אסור לכבס בגדים בחול המועד, אפילו לצורך המועד. והטעם משום שגזרו חז״ל פן לא יכבס בגדיו לפני החג ויכנס לרגל כשהוא מנוול בבגדיו. ומי שאין לו אלא חלוק אחד מותר לכבסו, ואפילו לא כיבסו קודם יום טוב בפשיעה מותר לכבסו בחול המועד. [ילקוט יוסף מועדים עמוד תקיח. חזון עובדיה על הלכות יום טוב עמוד קצח].

ב מותר לכבס מגבות שמנגבים בהם ידים ומתלכלכים תמיד, וכן מגבות שמסתפגים בהם אחר רחיצה. ויש אומרים שכעת יש להחמיר בזה מכיון שגם בשאר ימות השנה אין מחליפים אותם אלא משבת לשבת. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקיט].

ג מטפחות אף מותר לכבס בחול המועד. [שם].

ד מותר לכבס את הסדינים ומצעי המטות בבתי מלון ובתי חולים, וכל שכן את בגדי הרופאים והצוות הרפואי.

ה נשים מעוברות שצריכות ללבוש גרבי גומי לרגליהם, אם אפשר לה לקנות כמה מאלה כדי שתוכל להחליפן במועד, נכון לעשות כן, ואם אי אפשר לה ונתלכלכו במועד, מותר לכבסן.

ו וכן אשה שהיא בתוך שבעה נקיים לספירתה, שעליה ללבוש בגדים תחתונים לבנים ונקיים ולהציע על מטתה סדינים לבנים ונקיים, ושאר כלי המטה, אם הוצרכה לכך, מותרת לכבס בגדים אלה בחול המועד. (המאירי בבית הבחירה מ״ק יד. עמוד עט).

ז וכן מותר לכבס בגדי קטנים מפני שדרכם להתלכלך תמיד בעפר ובטיט, ומכל מקום אם מכבסם בידים, לא יכבסם אלא אחד אחד מה שנחוץ ביותר. אבל כשמכבס בגדים וחיתולים של הפעוטות הרכים שמשתינים בהם ומוציאים בהם רעי, מותר לכבסם אפילו כמה בבת אחת, מפני שצריכים להרבה מהם בכל שעה. ואפילו בגדי שאר קטנים עד גיל שלש שנים [לערך], נוהגים להקל.

ח בזמנינו שיש הרבה הנוהגים להחליף הבגדים הלבנים הסמוכים לבשר, כמעט מדי יום ביומו, מפני שמתלכלכים תמיד על ידי זיעה, ובפרט במקומות החמים, ונתכבסו קודם המועד, ואין לו בגדים אחרים בחול המועד להחליפם, מותר לכבסם במועד. [במכונת כביסה] [כן משמע מדברי המג״א (סימן תקלד סק״ב).

וכן פסק בשו״ת שרגא המאיר ח״ז סימן מג אות ג].

ט מותר לכבס בגדים של ילדים קטנים בחול המועד במכונת כביסה, יחד עם החיתולים של התינוקות, כל שהכביסה נעשית לצורך המועד. אבל שלא לצורך המועד אין להקל, אף על פי שהכל נעשה בבת אחת עם החיתולים שמותר לכבסם. ובגדי גדולים אין לצרפם לבגדי הקטנים והפעוטות ולכבסם במכונת הכביסה. [יביע אומר ח״ז סימן מח].

י כתם שנפל בחול המועד על בגדיו ונתלכלכו, מותר לנקותם בחומרי ניקוי, שאין זה בכלל כיבוס שאסרו חכמים. (כן פסק באגרות משה פיינשטיין (חאו״ח חלק ה סי׳ לו אות א), ובשו״ת באר משה ח״ז (סי׳ לג), וכן פסק בשמירת שבת כהלכתה חלק ב סי׳ סו סעיף עב).

יא היוצא מבית הסוהר ומהשבי, וכן הבא מחוץ למדינה, מותר לכבס בגדיו אם צריכים לכך. ומותר לישראל אחר לכבס הבגדים שמותרים לכבסם, ובלבד שלא יטול שכר, אלא אם הוא עני שאין לו מה לאכול. ויש מתירים לקבל שכר הואיל והכביסה נעשית לצורך המועד, ונכון להחמיר לבל יעמוד על המקח, אלא לאחר מלאכתו יעניקו לו שכר דרך הענקה ומתנה בעלמא. [שם].

יב מי שנשרו כליו במים בחול המועד, מותר לשוטחן בחמה, ואין לחשוש מפני מראית העין, כמו שהחמירו בזה בשבת. [עמק הלכה קמון].

יג מותר לגהץ בגדיו בחול המועד על ידי מגהץ חם. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקיח].

יד הדבר פשוט שמותר לנקות בגדים ומגבעות מן האבק שנפל עליהם על ידי מברשת, ואין בזה שום חשש איסור. [שמירת שבת כהלכתה שם סעיף עד].

טו מותר לצחצח נעליו במשחת נעלים בחול המועד לצורך המועד, ואין צריך להחמיר בזה, משום כבוד המועד. [שו״ת יביע אומר חלק א׳ סימן לב. שו״ת יחוה דעת חלק ד׳ סימן לד].

טז המנהג פשוט אצלנו להתיר הדחת ושטיפת הרצפה בחול המועד, ושלא כדברי המחמירים. ואם הלכה רופפת בידיך פוק חזי מאי עמא דבר שהכל עושים כן לכתחלה ואין פוצה פה. ובמקומות שנהגו להחמיר, יש להקל להם לשטוף הרצפה לכבוד יום טוב האחרון. [שו״ת יביע אומר חלק ג׳ סימן לא סק״ד].

יז מותר להביא בחול המועד מבית האומן לביתו, כלים שהם לצורך המועד, כגון כרים וכסתות וצלוחיות וכיו״ב, אבל שלא לצורך המועד אין מביאים. (מרן בש״ע סימן תקלד ס״ג).

יח בזמן הזה מותר לפנות האשפה מן הבית או מן החצר, להובילם אל כלי האשפה שמחוץ לחצר, ואפילו אם יכול להחזיק האשפה בשקיות ניילון באופן שלא יהיה בביתו ריח, אף על פי כן מותר להוציאם החוצה אל כלי האשפה. (וכן הורה הגרי״ש אלישיב נר״ו, הובא בקובץ מבקשי תורה (סי׳ קו). ודו״ק). ומותר לעובדי העיריה לפנות הזבל ולסלק פחי האשפה מצידי רשות הרבים, שזהו בכלל צרכי רבים שמותרים במועד.

סימן תקלו – צרכי בהמה בחול המועד

א אסור לגזוז צאנו בחול המועד. אבל מותר לסרק הסוס בחול המועד כדי ליפותו, דהוי בכלל צרכי רכיבה במועד. ואפילו במסרק שמשיר נימין מדולדלין, מותר בחול המועד. [ש״ע].

ב אין מושיבין תרנגולת על הביצים לגדל אפרוחים, בחול המועד. ואם הושיבה קודם המועד, וברחה מעליהם, יכול להחזירה, והוא שיהיה בתוך ג׳ ימים לבריחה. [ש״ע].

סימן תקלז – דין מלאכת האבד

א מותר לעשות כל מלאכה על ידי פועל עני שאין לו מה לאכול. ואין מחייבים אותו למכור כלי בית שלו להתפרנס מהם בחג. וכן אין מחייבים אותו להשיג הלואה לצרכי החג, אפילו אפשר לו לעשות כן. ולא רק לצורך עצמו מותר לו לעשות מלאכה. אלא אפילו לצורך אשתו ובניו הקטנים, וכל שסמוכים על שולחנו נחשבים לקטנים לענין זה. ויש אומרים שזהו דוקא בכדי להשיג לחם ומים, אבל אם יש לו לחם ומים אפילו אין לו שאר צרכי החג די סיפוקו כדי לענג את החג, אינו רשאי לעשות מלאכה. ויש אומרים שאפילו אין לו לשאר צרכי החג נחשב כפועל עני שאין לו מה לאכול. וכן עיקר. מכל מקום אין לעשות מלאכה על ידי פועל עני שאין לו מה לאכול אלא בצינעא, אבל בפרהסיא לא. ופשוט שאם אי אפשר לו לעשות בצינעא מותר לו לעשות בפרהסיא. ואפילו אם עושה בפני גוים רבים מותר. ואפילו מלאכה שאין בה צורך המועד כלל מותר לעשותה על ידי פועל עני שאין לו מה לאכול. כדי להנותו שישתכר וירויח לצורך המועד. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקח].

ב פועל עני שאין לו מה לאכול, והוא גבר לא יוצלח למלאכה, וקרובו רוצה לעזור לו ואין באפשרותו לעזור לו אלא על ידי שיעשה מלאכה ויתן לקרובו מהריוח, יש להתיר לפועל זה לעשות מלאכה בחול המועד. ואף מותר לאחר לעשות מלאכה כדי שיהיה לחברו לשמחת החג. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקט].

ג אסור להדפיס ספרים בחול המועד, ואפילו סידור אותיות [עופרת] בלבד להכינם להדפסה אסור, [ויש מתירים בזה]. וכן אסור להפריד האותיות לפרקם מחיבור סידורם לאחר ההדפסה להחזירם למקומם בתיבה. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקי].

ד בעל עסק או בית חרושת שיש לו פועלים קבועים שעובדים אצלו, ומקבלים משכורתם מדי חודש בחדשו, ויש לחוש שאם יסגור את העסק שלו במועד, יתחייב לשלם להם משכורתם שלמה, על ידי ההסתדרות והשלטונות, אין לך דבר האבד גדול מזה. ולכן רשאי להעסיק את הפועלים במלאכתם. ורק ישתדלו לעשות זאת בצינעא כל כמה שאפשר. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקי].

ה הנוהגים להקל להדפיס עיתון חרדי בחול המועד יש להם על מה שיסמוכו ואין למחות בידם, על פי המבואר בסעיף הקודם דבכהאי גוונא חשיב דבר האבד, שאף אם לא יעבדו יצטרכו לשלם לפועלים או לסוכנות הידיעות שלהם ולעיתונאים משכורתם בשלמות. ועוד שיש מקום לומר שבזמנינו זה יחשב הדבר לצרכי רבים, מאחר שהורגלו לקרות חדשות בעיתונים לדעת כל המתרחש בעולם ובמדינה וכו'. ואם לא ימצאו הקוראים עיתונים דתיים במועד כאשר הסכינו בימי החול, ילכו לרעות בשדה זרים ובילדים נכרים ישפיקו לקרוא בעיתונים חפשיים, ושאני מינות דמשכא. והמוכר עיתונים חילוניים, עובר משום "לפני עיור לא תתן מכשול". [ילקוט יוסף מועדים עמוד תקיא].

ו פועל שעובד באופן קבוע אצל בית חרושת מסויים, ואם יתחמק מלעבוד בחול המועד קיים חשש שיפטרוהו, מותר לו להמשיך לעבוד בחול המועד, כל שאינו יכול לקבל חופשה על חשבון החופש השנתי המגיע לו, שמכיון שיש לחוש שיאבד כל פרנסתו על ידי כך, חשוב ודאי כדבר האבד. וכבר נתבאר שאפילו על ספק דבר האבד מותר לעבוד בחול המועד, כל שאין במלאכתו טירחא יתירה. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקיב].

ז מי שכופים עליו לעבוד ולעשות מלאכה האסורה בחול המועד מצד הדין, רשאי להמציא תעודה רפואית או הנמקה אחרת אף אם היא אינה נכונה להשתחרר ממנה לבל יכפוהו הממונים עליו [שלא בצדק] לעבוד במועד עבודה האסורה. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקיג].

ח מותר להשקות שדה אילן, כשהאילנות רצופים וסמוכים זה לזה, אבל אם הם מרוחקים ונטועים רק עשרה לבית סאה, [בית סאה חמישים על חמישים אמה, אמה ארבעים ושמונה ס"מ], אין להשקות את כל השדה, אלא אם כן היתה לחה, ובכל אופן מותר למשוך מים מאילן לאילן דהיינו לעשות חריץ מהחפירה שסביב האילן אל אילן אחר, כדי שימשכו המים דרך החריץ. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקיד].

ט ירקות שרוצה לאכלם במועד, יכול לדלות מים להשקותם כדי שיגדלו ויהיו ראויים יותר לאוכלם במועד, שכל שהוא צורך אוכל נפש התירו אפילו על ידי טירחה יתירה, ואפילו מכשירי אוכל נפש כאוכל נפש דמי לענין זה. ואם אינו רוצה לאכלם במועד אם עושה כדי להשביחם אסור, אפילו בהמשכת הצנורות בלבד, אבל אם יש חשש שיפסדו ויתקלקלו אם ימנע מלהשקותן בחול המועד מותר על ידי המשכת הצנורות. [ילקו"י שם. חזו"ע יו"ט עמ' קפה].

י מותר להשקות פרחים ושושנים ושאר עצי בשמים, שאם לא ישקום בחול המועד יפסדו. והיינו על ידי המשכת צנורות או על ידי ממטרות, אבל לדלות מים ולהשקותם אסור, אלא אם כן לצורך המועד. [ילקוט יוסף שם. חזון עובדיה על הלכות יום טוב עמוד קפה].

יא אסור לכבוש כבשים אלא אם כן יכול לאכול מהם במועד, אבל אם אינם ראויים עד לאחר המועד אסור, ואם הוא דבר שאינו מצוי לאחר המועד מותר לקנותו ולכובשו, וכן אם יש לו דבר שיש חשש שיתליע אם לא יכבשנו במועד מותר לכובשו, דהוי דבר האבד. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקטו. חזון עובדיה על הלכות יום טוב עמוד קפו].

יב כל דבר שהוא לצורך אוכל נפש מותר לעשותו בחול המועד, אפילו יש בו טורח גדול, כגון השוחט בהמה, שוחט ומפשיט העור, ומנתח האיברים, ומולח, ומדיח, ומבשל. ואם צריך לעצים להסקה תחת תבשילו, קוצץ הוא עצים מן המחובר לצורך אפיה ובישול. ומותר לעשות הכל כדרכו בלי שינוי, ואפילו במעשה אומן, שכל דבר שצריך לאכול במועד, אין לדקדק על טרחתו בין רב למעט. [ילקוט יוסף שם. חזון עובדיה על יום טוב עמוד קפו].

יג ולכן מותר לתקן בחול המועד מקרר חשמלי שנתקלקל, וכן מותר לתקן הכיריים של הגז ותנור האפיה, וברז המים שבמטבח, אפילו על ידי טכנאי אומן, מכיון שהכל הוא צורך אוכל נפש. ומותר לפועל לקבל שכרו משלם חלף עבודתו במכשירי אוכל נפש, אם אין אנשים מצויים אצלו לעשות מלאכות אלו בחינם. [חזון עובדיה על יום טוב עמוד קפו].

יד אף על פי שאסרו חכמים להפריש תרומות ומעשרות מפירות וירקות בשבת ויום טוב, משום דהוי כמתקן, בחול המועד מותר, כיון שהם לצורך אוכל נפש. (תוספות עבודה זרה נט. בד"ה בצר. חזון עובדיה על יום טוב עמוד קפז].

טו אסור לקצור שדהו בחול המועד, אלא אם כן יש חשש שתפסד התבואה אם ישהנה לאחר המועד, כגון שדה של שעורים. ואם אין לו תבואה בבית, אפילו הוא מוצא תבואה בשוק לקנות, אין מצריכים אותו לקנות מהשוק, וגם אינו צריך לשאול מחבירו, על מנת להחזיר לו אחר המועד, אלא קוצר ומעמר ודש וזורה ובורר כדרכו, כדי לאכול מתבואתו במועד. ואפילו אם כיון מלאכתו במועד מותר, שלצורך אוכל נפש לא גזרו בכיון מלאכתו במועד. [ילקוט יוסף על המועדים תקטו. חזון עובדיה על הלכות יום טוב עמוד קפז].

טז עכברים שמפסידים בשדה אילן מותר לצודן כדרכו, שחופר גומא ותולה בה המצודה. וכן בשדה תבואה הסמוכה לשדה אילן. אבל אם אינה סמוכה לשדה אילן אין לצודן אלא על ידי שינוי, ומותר להכין המצודה בבית לצוד עכברים. [ילקו"י שם. חזו"ע יו"ט עמוד קפז].

יז אילן שעלו בו תולעים שמזיקים אותו, מותר להבעיר אש תחת האילן כדי שימותו התולעים. וכן מותר להדביק זבל במקום שיש מכה באילן, מאחר שהוא דבר האבד.

יח מותר לרסס להגן על האילנות מפני החרקים המזיקים, שאין לך דבר האבד גדול מזה. ואף אם כבר עלו בו חרקים מותר לרססו. [חזון עובדיה על הלכות יום טוב עמוד קפט].

יט מותר לחלוב הפרות והרחלות בחול המועד, אפילו שלא לצורך המועד, משום צער בעלי חיים, וחשיב כדבר האבד.

כ מותר לצוד דגים בחול המועד אפילו בפרהסיא כל מה שיכול בין לעצמו בין לאחרים, ואפילו יותר מצורך המועד, שאפשר שיאכל מהם במועד. וציידי דגים שהחמירו על עצמם ונהגו שלא לצוד בחול המועד יכולים לחזור בהם ממנהגם ולצוד בחול המועד בלי התרה, משום שמחת יום טוב. (שלטי הגבורים ר"פ מקום שנהגו. ירושלמי מועד קטן פ"ב סוף ה"ה. מגן אברהם סק"ה).

כא מי שצריך לקנות ענבים לעשות מהם יין לצורך כל ימות השנה, בעת הבציר, ואם לא יקנה במועד לא ימצאם אחר המועד כמו שהוא מוצא עתה בחול המועד, נחשב דבר האבד, ומותר לקנותם, ולתקן החביות של היין ולזפתם, ובלבד שלא יכוין מלאכתו במועד. (שלחן ערוך סימן תקלט ס"ט).

סימן תקלט – סחורה בחול המועד

א כל סחורה אסורה בחול המועד בין לקנות בין למכור, כל שאינה לצורך המועד. ואם יש לו סחורה שאם לא ימכרנה בחול המועד אפשר שיפסיד מהקרן מותר למכרה, אבל אם לא יפסיד רק מהריוח אסור למכרה. ומכל מקום אם הוא בענין שאם ימכרנה בחול המועד יהיו לו מעות בריוח ויוציא יותר לשמחת המועד מותר למכור. אבל אם הוא עשיר ויכול להוציא לשמחת יום טוב כרצונו אלא שאין בדעתו לבזבז כל כך, אין להתיר לו למכור סחורה כדי שיוציא יותר לשמחת החג. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקיג].

ב אם הוא חייב לשלם איזה חוב, ואם לא ימכור סחורתו לא יוכל לשלם חובו, ואפשר שיגיע לו הפסד או נזק על ידי כך, מותר למכור סחורתו בחול המועד, שזה גם כן נחשב כדבר האבד. וכן מותר למכור סחורתו בחול המועד אם הגיע יום השוק בימי חול המועד, וכמו כן אם באו תיירים בחול המועד ועומדים לעזוב את העיר תוך זמן קצר, וקיים חשש שיאבדו הסוחרים הזדמנות למכור סחורותיהם ברווח הגון, יש להתיר במקרים כאלה. והוא הדין לירידים הקבועים מזמן לזמן, וגם בלי זה מותר למכור סחורה באופן שיבזבז רווחיו לצרכי יום טוב וחול המועד. ורק אם הוא עשיר ויכול להוציא לשמחת יום טוב כרצונו, אין להתיר לו למכור סחורה, וכמבואר. [שם].

ג מי שבא דבר סחורה לידו מותר לישא וליתן בצינעא בתוך ביתו בחולו של מועד, הואיל ואין זו מלאכה ממש, אלא דיבור בעלמא הוא. ויש מי שנוטה להחמיר בזה, והמיקל יש לו על מה שיסמוך. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקיג].

ד מותר להסתחר בבורסה בימי חול המועד, באופן שיש חשש שהדברים הנסחרים בבורסה ירדו מערכן הריאלי. אבל אם אין חשש כזה, אסור להסתחר בבורסה, שהוא ככל פרקמטיא שחז"ל אסרו בחול המועד. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקיד].

ה מי שהלוה לחבירו מעות, מותר לתובעו בחול המועד. ומותר אפילו לתובעו בבית דין כדי שיפרע לו את חובו. ואם בית הדין סגור בחול המועד, אין לתובעו בבית משפט בלי היתר בית דין. [חזון עובדיה על הלכות יום טוב]

ו מותר לאדם פרטי להלוות לגוי הלואה ברבית, ולא חשיב פרקמטיא, ובלבד שהרבית של השבוע הראשון יקח ויוציאנו בחול המועד לצורך שמחת יום טוב.

ז שומר טף בחול המועד רשאי לקבל שכר על שמירתו אף בלא הבלעה.

ח מוכרי ירקות שאינם מתקיימים זמן רב, מותר להם לפתוח החנות שלהם בחול המועד ולמכור בפרהסיא, שהכל יודעים שהם לצורך המועד. אבל מוכרי פירות שמתקיימים אף לאחר המועד, כגון אגוזים וכיו"ב, מוכרים בצינעא, שאם היתה החנות פתוחה לרשות הרבים, פותח דלת אחת ונועל

אחת, כדי שלא יחשדוהו שמוכר לצורך חול. וכן חנות מכולת שמוכר אורז וקטניות שמחזיקים מעמד זמן רב, יעשו כן. ובערב יום טוב האחרון של חג הסוכות או שביעי של פסח, מותר למכור בפרהסיא לכבוד יום טוב. (ש"ע סי' תקלט סעיף י' וי"א)

סימן תקמא – תיקון מלבושיו בחול המועד

א אסור לתקן מנעליו שנקרעו בתוך המועד, על ידי אומן. ויש מתירים לתקן מנעלים שנקרעו הרבה אם הוא צריך ללכת בהם, מכיון שעל ידי זה יקרעו עוד יותר והוי דבר האבד. ומכל מקום מותר לקנות נעליים חדשות בחול המועד. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקיח].

ב מי שצריך לתקן בגדו בחול המועד, והוא הדיוט שאינו מהיר במלאכת התפירה, יכול לתפור בגדו כדרכו מעשה הדיוט, ואם היה אומן במלאכת התפירה שיכול להוציא מלא מחט בבת אחת, יתפור כמעשה הדיוט, דהיינו שיעשה תפירות רחבות שאינן עשויות ביושר כדרך האומנים. ותינוק הנולד סמוך לחג אסור לעשות לו בגדים חדשים במועד כדי להוציאו לברית מילה, אלא יעשה לו בגדים חדשים מעשה הדיוט, או יכרכנו בשיראים נאים.

ג משקפי ראיה שנשברו בחול המועד, מותר לתקנם אפילו על ידי מעשה אומן. (באר משה חלק ז ס"ס ז).

ד מותר לתקן פתילות בחול המועד להדלקת הנרות של שבת ויום טוב האחרון, (מרן הבית יוסף סימן תקמא), וכן המנהג פשוט להתיר. (ברכי יוסף, וכ"כ מהר"ש קמחי בספר מימי שלמה).

סימן תקמג – מלאכה על ידי גוי

א כל מלאכות שאסור לעשותם בחול המועד, אסור לעשותם אפילו על ידי גוי. שעשו חכמים דין חול המועד כדין שבת ויום טוב לענין זה, ואם עבר ישראל ואמר לגוי לעשות לו מלאכה האסורה בחול המועד, מותר בדיעבד ליהנות מאותה מלאכה.

ב ומכל מקום במקום מצוה כגון בניית מקוה, מותר לומר לגוי שיעשה לו מלאכה בחול המועד. ואפילו על ידי ישראל מותר לבנות מקוה טהרה בחול המועד, בעיר שאין בה מקוה, שאין לך צרכי רבים גדול מזה.

ג גוי שקיבל מלפני החג לבנות את ביתו של ישראל בקבלנות אסור להניחו לבנות בחול המועד, ואפילו הבית הוא חוץ לתחום שבת.

ד אין לבנות בנין בית הכנסת בחול המועד, אלא אם כן המנהג לבנות בקבלנות, שאז יש להתיר לבנות על ידי גוי, דאדעתא דנפשיה קא עביד.

ה אם נתן לנכרי לעשות מלאכה בתלוש כגון לתפור לו בגד וכיוצא בזה והגוי עשה בתוך ביתו בקבלנות, מותר.

ו סוחר שיש לו בית חרושת, והפועלים כולם הם גויים, ומקבלים שכר חודשי, [ולא שכר יומי] ובית החרושת ממוקם ברחוב הגויים, ומפורסם שהעובדים שם מקבלים שכר חודשי, מותר לו להמשיך להעסיקם בחול המועד. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקן].

ז יש אומרים שמי שיש לו בהמה שרגיל לעבוד בה בימות החול, ובחול המועד אם לא יעבוד בה יפסיד מה שהבהמה אוכלת, מותר לו להשכיר את הבהמה לאינו יהודי שיעבוד בה, שמאחר ואם לא ישכירנה יפסיד אכילת הבהמה לשוא, חשיב כדבר האבד. [ילקוט יוסף מועדים עמוד תקיא].

סימן תקמד – צרכי רבים בחול המועד

א צרכי רבים מותר לעשותם בחול המועד אפילו על ידי מעשה אומן ובפרהסיא, ואפילו יש בהם טרחא יתירה, כל שיש בהם צורך המועד, כגון לתקן הדרכים והכבישים ולהסיר מהם המכשולות, לבל תקראינה תאונות דרכים. וכן מותר לבנות מקוואות לצורך המועד, ואפילו כיוונו מלאכתם והשאירום בכוונה תחלה לעשותם בחול המועד מותר. ויש אומרים שאם יש מנהיג ומפרנס שיכול לתקן ולעשות על דעת עצמו אסור לעשותם במועד. ויש מי שמתיר בכל ענין. והמיקל יש לו על מה שיסמוך. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקן].

ב מותר למכונאי מקצועי לתקן על ידי מעשה אומן כל תיקון שיידרש באוטובוסים צבוריים, או במוניות העומדות לשירות הצבור, או מכוניות משא העומדות להעברת מצרכים של אוכל נפש וכדומה. ורשאי המכונאי לקבל שכר תמורת עבודתו. אבל מכוניות פרטיות אין לתקנם על ידי מעשה אומן, ואפילו אם מתכוין להעביר בהם מצרכי אוכל נפש, כל שאפשר להעבירם בדרך אחרת אסור. אבל תיקון שהוא מעשה הדיוט ואין צריך אומן לעשותו מותר אפילו לצרכי יחיד ואפילו לצורך טיול בעלמא, וכן מותר לנקות המכונית וליפותה. כשאין טרחא יתירה בדבר. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקז].

ג צרכי רבים שאין בהם צורך המועד אסור לעשותם על ידי מעשה אומן, ודוקא צרכי רבים הצריכים לגוף האדם במועד הותר לעשותם בחול המועד, אבל צרכי מצוה אסור לעשותם אלא על ידי אומן עני שאין לו מה לאכול בחג. ולכן אסור לעשות מלבושים לילד הנימול בחול המועד. וכן אסור לבנות

בית הכנסת בחול המועד, וכמו שנתבאר. ואין לסייד את בית הכנסת ולא לצבוע את התיבה של בית הכנסת בחול המועד. אבל מותר לעשות ספסלים לבית הכנסת בחול המועד, כדי למנוע ריב ומחלוקת. [שם].

ד וכל שכן שמותר לשפץ החדרים של "תלמודי תורה", ולעשות ספסלים לתינוקות של בית רבן, כדי שיהיו מוכנים מיד לאחר החג, כדי שלא יתבטלו מלימוד התורה, (כן כתב בשו"ת לב חיים ח"ב סי' קנח). ומותר לפועלים העוסקים בזה לקבל שכרם כראוי.

ה דוור [מחלק המכתבים] מותר לו להמשיך לעבוד בחול המועד ללא כל פקפוק. שעבודה זו נחשבת כצרכי רבים. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקיב].

סימן תקמה – כתיבה בחול המועד

א אסור לכתוב [בכתיבה אשורית] בחול המועד, ואפי' להגיה אות אחת בספר תורה אסור, שכיון שאפשר להם לקרות בספר תורה אחר, הויא מלאכה שאינה לצורך המועד. במה דברים אמורים שחסר בספר תורה אות או תיבה, אבל אם יש דיבוק באותיות שפוסל הספר תורה באופן שאפשר לתקנו על ידי גרידת הדיבוק והפרדת האותיות זו מזו, מותר לתקנו בחול המועד, שאין זה מעשה אומן. וכן אות שנמחקה ונטשטשה, ורשומה ניכר, מותר להעביר עליה קולמוס להכשירו, כי אין זה מעשה אומן, ואם אין להם ספר תורה אחר מותר לתקנו בחול המועד, אפילו בכתיבת תיבה או יותר שחשוב כדבר האבד. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקכ].

ב ספר תורה שגמרו הסופר קודם החג, ורשם התיבות "לעיני כל ישראל" סביב האותיות, והניח חלק באמצעיתם מותר לגמור הספר בחול המועד. [שם].
ג. מחיקת אות יתירה בסוף התיבה שבספר תורה, אינה חשובה מעשה אומן, ומותר לעשותה בחול המועד. [שם].

ד מותר לכתוב במכונת כתיבה בחול המועד אגרת שלומים, או חידושי תורה, דחשיב כמעשה הדיוט. ויש להקל בזה גם לכתוב במחשב אלקטרוני בחול המועד, באופן שעיקר הכתיבה מותרת, כגון חידושי תורה או אגרת שלומים. ואין שום חשש איסור בהקלדה במחשב. ומותר גם לפתח במכונת לייזר, כל שעיקר הכתיבה מותרת. [יביע אומר ח"ח סימן מח].

ה מותר לכתוב חשבונותיו ולחשב הוצאותיו, מפני שאין אדם נזהר בתיקון כתבים אלו ונמצאו כמעשה הדיוט, ויש אומרים הטעם מפני שאם לא יכתבם שמא ישכחו ממנו והוה לה דבר האבד שמותר לעשותו בחול המועד, ולפי זה כל שאינו דבר האבד אסור, וגם לסברא הראשונה אין להתיר מפני שהוא מעשה הדיוט, אלא כשהוא לצורך המועד. אבל לסברא השניה שהוא דבר האבד מותר אפילו שלא לצורך המועד, ויש לסמוך גם על זה להקל בכתיבה שלנו. (ט"ז). ולכן אסור לסוחרים שחשבונותיהם כתובים בפנקסיהם לסדר ולסכם החשבונות בחול המועד, ומכל מקום מותר לכתוב לחברו אגרת שאלת שלום, ואפילו על דבר פרקמטיא וסחורה שאינה אבודה. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקכא].

ו מותר להשכיר דירה בחול המועד ולכתוב חוזה שכירות כנהוג, ומכל שכן אם יש לחוש שאם ימתין לאחר המועד תיעזב הדירה מידו, שחשוב כדבר האבד. ואמנם אין לעבור דירה בחול המועד לדירה אחרת. במה דברים אמורים כששתי הדירות בשכירות, או ששתיהן שלו, אבל לעבור מדירה בשכירות לדירה שלו שהיא רכושו, מותר. [שם].

ז מותר לכתוב בחול המועד חידושי תורה, בין שחידשם בעצמו, ובין ששמע איזה חידוש מאחר, שאם לא יכתבם שמא ישכחו ממנו ונחשב לדבר האבד, ואפילו יחזור עליהם כמה פעמים קיים חשש שישכחם. וכן עשו מעשה בעצמם כמה מגדולי הפוסקים והמחברים. וכן דעת עוד ראשונים להקל. ונראה שאף רשאי להציע החידוש כסידרו על פי הקדמת הראשונים וכיוצא, ואין צריך לכתבו בראשי תבות בכדי שיזכרנו בלבד. וכן הכותב תשובות ופסקים רשאי לכותבם כהוייתם, שאם לא יעשה כן ונצריכהו לעשות הכל מחדש אחר חול המועד, מגמר בעתיקא קשה מחדתא. ואפילו בלא טעם שכחה אי אפשר לומר שימתין לכתוב החידוש והפסק לאחר המועד, שבאותו זמן יהיה עליו חיוב אחר ללמוד ולחדש עוד חידושים בלי הפסק. ורק אם יש לו חידושים שנתחדשו לו מכבר אין לו לסדרם מחדש בחול המועד, אבל הצעת הדברים והקדמתם לפירושו ופסקיו שנתחדשו לו בחול המועד עצמו רשאי לכתוב כדרכו. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקכא].

ח מי שנהג להחמיר על עצמו שלא לכתוב חידושים בחול המועד, יכול להישאל על נדרו ולכתוב חדושיו בחול המועד. ואף על פי שאין מתירין נדרי מצוה, כאן אדרבה יש לומר שאין בזה שום חסידות, שאם לא כן לא היו עושים מעשה להקל כל הגדולים הנ"ל. וכל אחד זוכה לחדש מאשר קבלה נשמתו מהר סיני, וכאשר חכמים הגידו, הלא בספרתם. [ועיין בספר חסידים (סימן תקל). ובספר ברית עולם שם]. והמחמיר בזה הוי חומרא המביאה לידי קולא להיות מונע טוב מבעליו. וכמעט שקרוב הדבר שהוא כמנהג בטעות שאפילו התרה אינו צריך. [ילקוט יוסף מועדים עמ' תקכב].

ט מותר להצטלם בחול המועד, אבל פיתוח התמונה תיעשה רק לאחר המועד. וכתיבה סטינוגרפית בחול המועד דינה ככתיבת אותיות לכל דבר. [ילקוט יוסף על המועדים עמ' תקכג].

י מותר להקליט נאומים או שירים על סרט של רשם קול [טייפ רקורדר] בחול המועד, ואין בזה לא משום כתיבה ולא משום מלאכה אחרת. [עיין בשו״ת יבי״א חלק ד׳ סימן מה סק״ד. ושו״ת יחוה דעת חלק א סימן מה-עא].

סימן תקמו – נישואין בחול המועד

א אין נושאים נשים במועד, לפי שמניח שמחת הרגל ועוסק בשמחת אשתו, ועוד שאין מערבין שמחה בשמחה. ומכל מקום הכל מותרים לישא אשה בערב הרגל, ולעשות סעודה ראשונה ברגל, בין בתולות בין אלמנות, ואפילו סמוך לחשכה מותר לישא בערב יום טוב, והסעודה מותר לעשותה בליל יום טוב. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקכג].

ב מותר לקדש אשה בחול המועד, בלא נישואין. אולם בירושלים ישנה הסכמה בחרם עולמי שלא לקדש אשה אלא בשעת החופה. והרבנות הראשית הרחיבה שטח ההסכמה והחרם על כל תושבי ארץ ישראל שאסור לקדש שלא בשעת החופה, כי באמת רבו הפירצות והתקלות הנמשכות על ידי קידושין שלא בשעת החופה. ופורץ גדר ישכנו נחש. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקכד].

ג מותר לעשות שידוכין ותנאים בחול המועד, ומותר גם כן לכתוב התנאים. וכן מותר לעשות סעודה בשעת התנאים. אבל מה שנוהגים לאכול אחר כתיבת התנאים מיני מתיקה, בודאי שאין להחמיר. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקכה].

ד מותר להחזיר גרושתו מן הנשואין בחול המועד, ויש מי שמתיר גם לעשות סעודה בנשואין אלו. ויש מחמירים שלא לעשות סעודה בזה. [ילקו״י שם. חזון עובדיה יום טוב].

ה מותר לעשות סעודת ברית מילה ופדיון הבן בחול המועד, ואפילו בפדיון הבן שנעשה שלא בזמנו, מותר לעשות סעודה. וכן מותר לעשות סעודת חינוך הבית בחול המועד. וכן מותר לסעוד בחול המועד סעודת בר מצוה, וכן סעודת סיום מסכתא, דבכל הני לא שייך הדין דאין מערבין שמחה בשמחה. [שם].

סימן תקמח – אבילות בחול המועד

א חול המועד אסור בהספד ותענית. [אבל מותר לעשות ״השכבה״ לנפטר אפילו ביום טוב, במשך השנה לפטירה]. [חזון עובדיה על הלכות יום טוב]

ב מי שמת לו מת באמצע החג, אינו נוהג אבילות, אלא דברים שבצינעא, וכמבואר פרטי הדינים בילקוט יוסף על הלכות אבלות [במהדורא הראשונה בעמוד רמח. במהדורת תשס״ד בדיני אבלות ברגל, עמוד תרעג]. ואף הנשים אין נוהגות אבילות ברגל, שהרי הנשים חייבות בשמחת החג. [שו״ת יביע אומר חלק ד׳ סימן כה סק״ג].

ג מנהג ירושלים אף לספרדים, שלא לקרוע בחול המועד אלא על אב או על אם, אבל על שאר קרובים קורעים רק במוצאי הרגל, כשמתחילים לנהוג שבעת ימי אבילות. וביתר ערי הארץ יש לקרוע על כל הקרובים בחול המועד. וכל זה כשנקבר בחול המועד, אבל אם נקבר ביום טוב [על ידי גויים] אין לקרוע בחול המועד וכל שכן ביום טוב, וקורע אחר הרגל. [יביע אומר חלק ד׳ סימן כה חיו״ד].

ד מנהג ירושלים שאין עושים סעודת הבראה על מת בחול המועד, אלא על אב או על אם, ואז גם את שאר הקרובים הנמצאים יש להברות במועד, ויעשו סעודת הבראה בעוגות וקפה ולא בביצים ועדשים, כנהוג תמיד, מפני כבוד הרגל. אבל על מת משאר קרובים, נכון להברותם במוצאי הרגל. ואם אינם רוצים לעשות הבראה כלל, יש להם על מה שיסמוכו. וביתר ערי הארץ יש לעשות הבראה על כל הקרובים בחול המועד. וכל זה כשנקבר בחול המועד אבל אם נקבר ביום טוב [על ידי גויים] אין לעשות הבראה בחול המועד. [שו״ת יביע אומר חלק ד׳ חלק יורה דעה סימן כו].

ה הרואה בית הקברות בחול המועד, יברך ברכת ״אשר יצר אתכם בדין״ כשם שמברך בשבת ויום טוב. [יביע אומר חלק ד׳ חלק אורח חיים סימן ל סק״א].

ו מי שמת לו מת ברגל, ונקבר בחול המועד, מותר לו להשתתף בלימוד שעורכים בליל הושענא רבה בבית הכנסת. [ילקוט יוסף על הלכות אבלות].

פרטי דינים בהלכות חול המועד

א מי שטעה בתפילת שחרית של חול המועד והתפלל שחרית של יום טוב, ונזכר לאחר שסיים תפלתו, לא יצא ידי חובתו, וצריך לחזור ולהתפלל תפלה של חול והזכרת יעלה ויבוא בעבודה. והוא הדין בתפלת מנחה וערבית של חול המועד. [יחוה דעת ח״ה סימן לז].

ב המנהג פשוט שאין מניחין תפילין בחול המועד. ומי שנהג להניח תפילין בחול המועד, בארץ ישראל ישנה את מנהגו. וגם הנוהגים להניח תפילין בחול המועד אין להם לברך. ואף על פי כן אסור להם לשיח שיחת חולין בין תפילין של יד לתפילין של ראש, אבל לעניית קדיש וקדושה פוסק בין תפילין של יד לתפילין של ראש, כדין ההפסקה בתפילין של ר״ת. אלא שבלאו הכי אין נוהגים בארץ ישראל להניח תפילין בחול המועד. [יביע אומר חלק ג׳ סימן ה׳ סק״ג. שארית יוסף חלק א׳ עמוד תטו].

ג מצוה לעלות לירושלים גם בזמן הזה, בימי חול המועד, להסתופף בחצרות ה׳ בבתי מדרשות, ובפרט בכותל המערבי, אף על פי שאין המצוה של העליה לרגל בזמן הזה מן התורה. אולם צריך להזהיר את העולים לרגל לבל יהינו לעלות חס ושלום להר הבית שהוא איסור חמור ביותר, כנודע. [שו״ת יביע אומר חלק ה׳ סימן טו סק״ב. יחוה דעת חלק א׳ סימן כה].

ד מותר לנגן בכלי שיר בחול המועד, שלא גזרו חכמים על השמעת קול כלי שיר אלא ביום טוב. אבל בחול המועד מותר. ובפרט כשנוסף עוד שמחה של ברית מילה או בר מצוה או סיום מסכת, שבודאי שמותר להשמיע קול כלי שיר עם שירות ותשבחות בפה. וכן המנהג פשוט בכל תפוצות ישראל. ומותר גם כן לתקן כלי שיר, שאם נפסקה נימא מהכנור מותר לקושרה ולכורכה ולהדקה. [יביע אומר חלק ד׳ סימן מה-מו סק״ד. יחוה דעת חלק א׳ סימן מה-עא].

ה עושה אשה כל תכשיטיה במועד, כוחלת עיניה, ונותנת אודם על פניה ושפתותיה, וסורקת שערה, ליפות עצמה. ואם היא נשואה מעברת שער בית השחי ובית הערוה, ושער שבשאר מקומות שבגוף, בין בסם בין בתער. ואין צריך לומר שמותר לה לתת מי ורדים או שאר מי בשמים על גופה, שזה אפילו בשבת ויום טוב מותר, כי אין זה דבר המתקיים שהזיעה מעבירתו. (כמו שנתבאר בשו״ת יביע אומר חלק ו׳ חאו״ח סי׳ לו). ומכל מקום אין לה להסתפר במועד לנוי, שאיסור תספורת של שער הראש נוהג בין באיש בין באשה.

ו מי ששכח לומר יעלה ויבוא בחול המועד, או בראש חודש, בברכת המזון, ונזכר לאחר שהתחיל בברכת הטוב והמטיב, אינו חוזר ומברך, ורשאי לומר נוסח יעלה ויבוא בהרחמן, ואין לחשוש בזה להזכרת שם ה׳ לבטלה. [שו״ת יחוה דעת חלק ה׳ סימן עמ׳ קצד, ריז]. הלכות תענית

הלכות תענית

א מי שנפל ספר תורה מידו בערב יום הכפורים שעליו להתענות על כך, יום הכפורים מכפר לו במקום תענית שנתחייב ואינו צריך להתענות עוד אחר יום הכפורים. [שו״ת יביע אומר חלק י׳ חאו״ח בהערות לרב פעלים ח״א סימן לג]. ומי שגרם לנפילת ספר תורה מארון הקודש, כיון שלא נעשה בפשיעה וגרמא, די שיתן צדקה חשובה לעניים. [יבי״א ח״י סי׳ כח בהערות לרב פעלים].